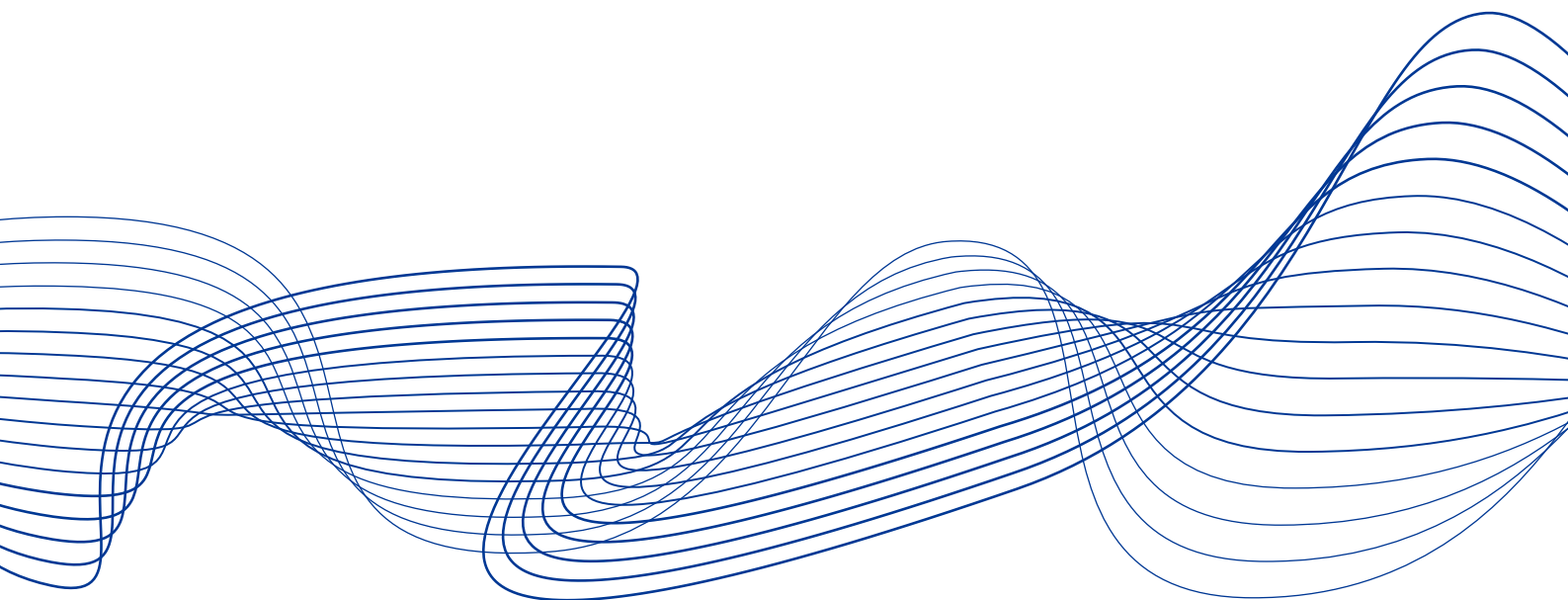

Årsrapport

2022

ESRB

Europeiska systemrisknämnden

Europeiska systemet för finansiell tillsyn

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
Impressum	7

Förord

Christine Lagarde, ordförande för Europeiska systemrisknämnden

Jag är mycket glad att kunna presentera Europeiska systemrisknämndens (ESRB) tolfte årsrapport som omfattar perioden mellan den 1 april 2022 och den 31 mars 2023.

Rapporten är en viktig del av de regler om öppenhet och redovisningsansvar som ESRB måste följa. Denna rapport är riktad till medlagstiftarna i Europeiska unionen och allmänheten i Europa i stort, och här förklarar vi hur ESRB har fullgjort sitt uppdrag.

Den tidsperiod som rapporten gäller präglades av större geopolitisk och ekonomisk osäkerhet, i första hand på grund av Rysslands orättfärdiga krig mot Ukraina. Kriget ledde till

högre energipriser, vilket spädde på det globala inflationstrycket och ledde till stramare finansieringsvillkor. Dessa händelser har dämpat de ekonomiska utsikterna. Kriget har även höjt cyberhotnivån i

Europa. Sammantaget ledde dessa faktorer till att riskerna för den finansiella stabiliteten steg väsentligt.

ESRB hanterade dessa händelser på flera olika sätt. Först och främst uppmanade ESRB i september 2022 till ökad vaksamhet mot riskerna för den finansiella stabiliteten genom att för första gången utfärda en **allmän varning** om sårbarheter i EU:s finansiella system. ESRB utfärdade även en **rekommendation** för att hjälpa till att hantera sårbarheter som har samband med kommersiella fastigheter. För att möta det förhöjda cyberhotläget vidtog ESRB åtgärder som skulle underlätta informationsutbyte mellan jurisdiktioner och myndigheter. Dessutom lade ESRB fram en **rapport** om de verktyg och delar som behövs för att stärka cyberresiliensen och stärka beredskapen för att hantera cyberincidenter.

ESRB uppmanade även medlagstiftarna att se över lagstiftningsärenden på området för att se om man kunde göra något för att minska kända sårbarheter i den del av finanssektorn som inte utgörs av banker. Bland annat framhöll ESRB att regelverket för försäkringsbolag, **Solvens II**, bör stärkas, med fokus på likviditetshanteringsverktyg. ESRB hävdade även att **den ihållande dåliga datakvaliteten** utgör ett hot mot den finansiella stabiliteten. Inom ramen för de föreslagna riktade ändringarna av förordningen om Europas marknadsinfrastrukturer har ESRB även gett förslag på hur **den centrala clearingn i EU kan stärkas**.

Under den period som rapporten gäller kollapsade två medelstora amerikanska banker, och de problem som ledde till att Credit Suisse köptes upp av UBS tjänade som påminnelse om att vi måste fortsätta att vara vaksamma. Sunda kapital- och likviditetspositioner, liksom god lönsamhet, bidrog till motståndskraften i EU:s banksektor under den aktuella perioden. Det finns dock i huvudsak två faktorer som fortfarande dämpar utsikterna för sektorn: för det första den inbromsade tillväxten och högre räntor, med de negativa konsekvenser som det kan få på tillgångskvalitet och utlåningsvolym, och för det andra effekterna av stigande finansieringskostnader för bankerna, som kan sätta press på räntemarginalerna. Hur stora konsekvenser dessa faktorer får är ännu oklart, men det lär visa sig med tiden. Efter sitt sammanträde i slutet av mars

betonade ESRB:s styrelse att alla finansinstitut bör vara noggranna med att behålla sina nuvarande nivåer av motståndskraft, så att de kan vara säkra på att de kan klara av eventuella mindre gynnsamma förhållanden.¹

Till sist lämnade ett antal uppskattade kollegor sina befattningar under den aktuella perioden och jag skulle vilja framföra ett tack till dem för värdefulla insatser. Jag vill rikta ett varmt tack till Stefan Ingves, vars förordnande som förste vice ordförande för ESRB avslutades när han avgick som chef för Sveriges riksbank. Stefan har varit en av de viktigaste pådrivande krafterna bakom ESRB:s arbete sedan ESRB inrättades. Han var ordförande för den rådgivande tekniska kommittén de första två mandatperioderna (2010–2016) och bistod ESRB som förste vice ordförande från och med år 2020.

Jag vill även ge mitt varma tack till Lars Rohde, tidigare chef för Danmarks Nationalbank och tidigare ledamot i styrelsen och styrkommittén, och centralbankschefen Pierre Wunsch, tidigare ledamot i styrkommittén, för deras bidrag till ESRB:s arbete. Till sist vill jag även uttrycka min tacksamhet till professor Javier Suarez (CEMFI) för dennes åtta år som ordförande och vice ordförande för ESRB:s rådgivande vetenskapliga kommitté.

Christine Lagarde
Ordförande för ESRB

---

¹ Se [pressmeddelandet efter sammanträdet i ESRB:s styrelse den 30 mars 2023](#) (på engelska).

Sammanfattning

I september 2022 utfärdade Europeiska systemrisknämnden (ESRB) för första gången en allmän varning om sårbarheter i EU:s finansiella system eftersom riskerna för den finansiella stabiliteten hade ökat påtagligt under året.² De ekonomiska effekterna av Rysslands orättfärdiga krig mot Ukraina i kombination med de stramare finansieringsvillkoren till följd av att penningpolitiken normaliserats, hade ökat sannolikheten för svansrisker. I sin varning uppmanade ESRB till större medvetenhet om riskerna för den finansiella stabiliteten och betonade att det behövs större motståndskraft inom EU:s finanssektor för att det finansiella systemet ska kunna stötta ekonomin om riskerna skulle materialiseras.

Riskerna för den finansiella stabiliteten i EU ökade betydligt under 2022. Krigsutbrottet i Ukraina gjorde att riskbilden snabbt försämrades och ledde till större geopolitisk osäkerhet, stigande inflation och försämrade tillväxtutsikter på grund av högre priser på energi, livsmedel och råvaror, liksom störningar i leveranskedjorna. Allt detta ledde till att riskerna för den finansiella stabiliteten ökade betydligt i alla sektorer, såväl för hushåll, icke-finansiella företag och finansinstitut, och på alla finansmarknader. Utsikterna för hushållen försämrades på grund av att de reala disponibla inkomsterna blev lägre och finansieringsvillkoren stramadades åt. Icke-finansiella företag, särskilt företag i energiintensiva sektorer och de som hade skuldsatt sig mer under coronapandemin, blev mer sårbara för stigande inflation och räntor. Finansiella företag exponerades för allt större kredit- och finansieringsrisker när de makroekonomiska utsikterna försämrades. Kriget i Ukraina medförde även ett kraftigt och omfattande tillgångsprisfall. Den omfattande samvariationen mellan många olika tillgångsklasser minskade fördelarna med diversifieringsstrategier. De tilltagande geopolitiska spänningarna ökade även risken för att finansinstitut eller deras viktigaste tjänsteleverantörer skulle utsättas för systemövergripande cyberangrepp.

Under de fem månaderna efter det att den allmänna varningen hade utfärdats minskade till viss del svansriskerna för de ekonomiska utsikterna på kort sikt. Det berodde på lägre energi- och råvarupriser, en bättre banklönsamhet än förväntat och på stigande aktiekurser. Tack vare hushållens och företagens energibesparingar och en mild vinter kunde svansriskerna för en fullständig energikris i Europa avvärras. Återöppnandet av den kinesiska ekonomin efter pandeminestängningarna drev även upp den globala efterfrågan.

Oron över sårbarheter i banksektorn intensifierades i mars 2023 när två mellanstora banker kollapsade i USA och problem ledde till att Credit Suisse köptes upp av UBS. Beslutsfattare i de berörda jurisdiktionerna vidtog snabbt flera åtgärder som bidrog till att förtroendet för den finansiella sektorn återupprättades.³ ESRB noterade att händelserna i banksektorn och på finansmarknaderna i mars visade på behovet av fortsatt vaksamhet mot de sårbarheter som dessa händelser uppdagade när det gäller finansieringsstrukturer och hanteringen av ränterisker i

² Denna rapport omfattar perioden 1 april 2022 till 31 mars 2023.

³ Den schweiziska centralbanken tillhandahöll till exempel ett **betydande likviditetsstöd** för att UBS skulle kunna köpa upp Credit Suisse. Den gemensamma resolutionsnämnden, Europeiska bankmyndigheten och ECB:s banktillsyn gjorde ett **gemensamt uttalande**, där man klargjorde i vilken ordning aktie- och fordringsägare skulle få bära förlusterna vid eventuell insolvens. Europeiska centralbanken och centralbankerna i Kanada, Storbritannien, Japan, USA och Schweiz **tillkännagav en samordnad åtgärd** för att förbättra tillförseln av likviditet genom avtalen om stående swapplinor för likviditet i US-dollar.

bankboken i utmanande makrofinansiella förhållanden. Därför betonade ESRB att finansinstitut bör vara noggranna med att behålla sina nuvarande nivåer av motståndskraft, så att de kan vara säkra på att de kan klara av eventuella, mindre gynnsamma förhållanden.⁴

ESRB fortsatte sin löpande övervakning och deltog i de europeiska tillsynsmyndigheternas stresstester. Som en del i sitt arbete med att övervaka risker i vissa delar av den finansiella sektorn utanför banksystemet har ESRB även offentliggjort sin årliga **rapport om risker i skuggbankssystemet i EU**. ESRB tillhandahöll även negativa scenarier för **Europeiska bankmyndighetens EU-omfattande stresstest för banksektorn 2023** och **Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens stresstest av penningmarknadsfonder 2022**, liksom ett **klimatscenario för Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens EU-omfattande stresstest av pensionsfonder 2022**.

Under den period som rapporten gäller fortsatte ESRB att arbeta med flera viktiga sektors- och gränsöverskridande politiska ärenden. Bland annat utfärdade man en rekommendation om risker på den kommersiella fastighetsmarknaden. Den kommersiella fastighetsmarknaden är nära sammanflätad med både realekonomin och det finansiella systemet och kan därmed ha systempåverkan på båda. I rekommendationen beskriver ESRB politiska alternativ för vad som kan göras på kort till medellång sikt för att öka motståndskraften i olika typer av finansinstitut, som banker, investeringsfonder och försäkringsbolag. ESRB rekommenderade även Europeiska kommissionen att vidta lagstiftningsåtgärder för att råda bot på dataluckor och införa verksamhetspecifik reglering för att komma till rätta med de sårbarheter i den finansiella sektorn som är förknippade med kommersiella fastigheter. Utöver detta lade ESRB fram politiska förslag angående risker för den finansiella stabiliteten som uppstår till följd av cyberincidenter och klimatförändringar, liksom kryptotillgångar och decentraliserad finansiering. Dessa förslag är utformade för att minska kända risker och sårbarheter som finns i alla delar av det finansiella systemet. Några av dessa övergripande risker och sårbarheter betonades även i den allmänna varningen, även om mycket av detta arbete redan hade inletts innan varningen utfärdades.

ESRB fortsatte även att arbeta med sektorsspecifik politik för banker, investeringsfonder, försäkringsbolag och ekosystemet för central clearing. I ESRB:s allmänna varning som utfärdades i september 2022 betonades behovet av att öka motståndskraften i dessa sektorer och minska sannolikheten för att chocker ska sprida sig till andra delar av det finansiella systemet. När det gäller det sektorsspecifika arbetet för banksektorn hjälpte ESRB bland annat till i Europeiska kommissionens översyn av den politiska ramen för makrotillsyn i EU, som genomförs vart femte år. ESRB bistod även ESRB:s medlemmar i deras beslut om sin nationella makrotillsynspolitik. Utanför banksektorn har ESRB vid upprepade tillfällen efterlyst lagstiftningsreformer för finansinstitut utanför banksektorn⁵. Dock har inte mycket hänt på detta område.⁶ De lagförslag om översyn av tillsynsreglerna för investeringsfonder, försäkringsbolag och central clearing som Europeiska kommissionen har lagt fram under den period som denna rapport gäller utgör ett tillfälle att ta itu

⁴ Se **pressmeddelandet efter sammanträdet i ESRB:s styrelse den 30 mars 2023** (på engelska).

⁵ Se till exempel det tal som hölls av Mario Draghi, som då var ordförande för ECB och Europeiska systemrisknämnden, **Building on the achievements of post-crisis reforms** vid ESRB:s andra årskonferens, Frankfurt am Main, 21 september 2017.

⁶ Se det **tal** som hölls av ESRB:s ordförande, Christine Lagarde, vid utfrågningen i Europaparlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor den 20 mars 2023.

med sårbarheter. Således samarbetade ESRB med medlagstiftarna och påpekade var i dessa förslag förbättringar var välkomna för att minska riskerna för den finansiella stabiliteten.

Under den period som denna rapport gäller skärptes makrotillsynen i flera av EU:s medlemsstater på grund av ökade konjunkturbetingade risker. De konjunkturbetingade kapitalbufferterna höjdes i 13 EU-/EES-länder under perioden (Bulgarien, Cypern, Estland, Frankrike, Irland, Kroatien, Litauen, Nederländerna, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Sverige och Ungern). I fyra länder infördes en ny systemriskbuffert. Liechtenstein, Malta och Slovenien använde systemriskbufferten för att åtgärda sektorsspecifika risker relaterade till fastighetsmarknaden och hushållssektorn. Finland införde en systemriskbuffert för totala inhemska exponeringar. Nederländerna och Norge förlängde befintliga strängare nationella åtgärder (enligt artikel 458 i kapitalkravsförordningen, CRR⁷). I Nederländerna gällde åtgärden bostadsfastighetssektorn och i Norge både bostadsfastighetssektorn och den kommersiella fastighetssektorn. Till sist vidtog Österrike, Rumänien, Slovenien, Island, Irland, Norge och Slovakien nya låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder eller ändrade sådana som redan fanns. Vissa av åtgärderna gällde alla låntagare av vissa typer av lån, medan andra gällde vissa grupper av låntagare (exempelvis förstagångsköpare eller låntagare som köper en fastighet fast de redan äger en eller flera fastigheter). De flesta av besluten om låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder innebar en åtstramning, men det fanns även vissa fall då låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder innebar lättnader för vissa grupper av låntagare.

ESRB uppfyllde ansvarighets- och rapporteringsskyldigheterna gentemot Europaparlamentet och allmänheten. För att uppfylla dessa krav deltog ESRB:s ordförande i en offentlig utfrågning i Europaparlamentets utskott för ekonomiska och monetära frågor den 20 juni 2022. ESRB:s vice ordförande deltog i en offentlig utfrågning i det utskottet den 16 maj 2022. Vid dessa tillfällen fick Europaparlamentets ledamöter ta del av förstahandsinformation om resonemanget bakom de politiska initiativ som ESRB hade tagit. Den 28 november 2022 hade ordföranden även ett konfidentiellt möte med utskottets ordförande och vice ordförande för att diskutera risker för den finansiella stabiliteten. För att uppfylla sin rapporteringsskyldighet gentemot allmänheten offentliggjorde ESRB i juli 2022 sin årsrapport för 2021.

ESRB anordnade även flera konferenser och workshops för att främja diskussioner om makrotillsyn. Som del av sitt uppdrag höll ESRB sitt årsmöte med kommittén för europeiska tillsynsorgan för revisorer samt med lagstaddade revisorer för EU-baserade globalt systemviktiga banker och försäkringsbolag. ESRB anordnade även sin sjätte årliga konferens, som främst handlade om politiska utmaningar i det rådande makroekonomiska läget och om teknisk innovation och systemrisk.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

Impressum

© Europeiska systemrisknämnden, 2023

Postadress 60640 Frankfurt am Main, Tyskland
Telefon +49 69 1344 0
Webbplats www.esrb.europa.eu

Alla rättigheter förbehålls. Återgivning för undervisningsändamål och icke-kommersiella syften är tillåten, under förutsättning att källan anges.

För specifik terminologi hänvisas till [ESRB glossary](#) (finns endast på engelska).

PDF ISBN 978-92-9472-308-6, ISSN 1977-5288, doi:10.2849/736441, DT-AB-23-001-SV-N